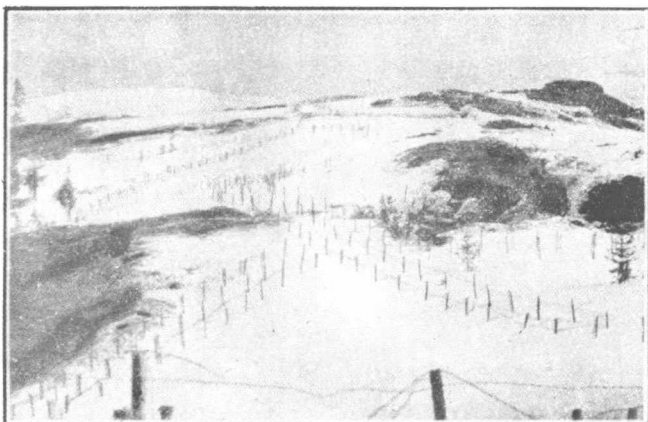

Гуцульська сотня

Після розгрому під Бережанами запанували серед Стрілецтва невідрадні настрої. Доля Стрілецтва була невідома. Що буде далі, коли У. С. С. розгромлені та більша частина в полоні! Чи австрійське командування дозволить на далі формування стрілецьких частин, чи зліквідує

Один з верхів Карпат коло Кірлібаби, за який ішли криваві бої.

Дротяні перешкоди перед стрілецькими становищами.

У. С. С. зовсім! Недиво, що, коли в цих умовах проголосили створення самостійної Гуцульської Сотні, відразу зголосилося поперх 200 стрільців; між ними були й такі, які щойно вийшли з лічниці. До сотні вибрали 180 стрільців, переважно »стару войну« і майже самих Гуцулів.

Дня 27-го жовтня 1916 р. Гуцульська Сотня відїхала на Закарпаття до Великого Бичкова та ввійшла спершу у склад ґрупи пполк. фон Ґуклера. Там приділили до неї австрійських старшин і підстаршин, які ввели німецьку команду. Проти приділу чужих людей та німецької команди Стрільці з початку ремонтували, бойкотуючи прикази нового команданта сотні Німця чет. Ерле, але скоро таки завдяки тому командантові, який дбав за стрільців і якого вони дуже полюбили, невдоволення в сотні минуло. Після того сотню приділили до іншої ґрупи, що нею командував австрійський майор Русс. Ця ґрупа складалася з двох сотень мадярських гонведів, одної скорострільної сотні, одної батерії гірських гармат, чети ґузарів та Гуцульської Сотні. Ґрупа була призначена до партизантки в околицях Кірлібаби, Якобен, Дорни Ватри й була підчинена безпосередньо команді 7-ої австрійської армії ґен. Кевеша. З Бичкова Великого сотня виїхала до ґрупи Русса 26-го листопада залізничною до Борші, а далі пішла пішки осінніми болотами до Кірлібаби.

Москалі продовжували офензиву під проводом Брусілова. Вони зайняли в тому часі Кірлібабу та опанували фронт від Якобен до Дорни Ватри. Рівночасно вдарили дуже сильно на пруський карпатський корпус та добиралися до верхів Прислопу. Присліп і Кірлібаба, це дві точки, які союзні війська старалися вдержати за всяку ціну тому, що через них Москалі могли перейти у Семигород і злучитися з румунською армією.

Дня 28 листопада Австрійці відбили Кірлібабу так, що поміч Гуцульської Сотні була вже тут зайва. Зате на другий день затрівожено сотню і кинено її на гору Присліп. Гуцульська Сотня пішла туди рятувати Прусаків, що держалися вже тільки останками сил.

Непролазними яругами і вертепами рушила стрілецька розстрільна в напрямі вершка на Прислопі. Сотня обсадила становища поруч Німців, між якими Стрільці стрінули знайомих «камерадів» з перших карпатських походів. Ціла гора була встелена трупами і по їх кількості можна було пізнати вагу цієї позиції. Коли знялась рання мряка, зараз посипалися зверху, що займали Москалі, ручні ґранати й крісові стріли. Кількох стрільців було ранених. Одна частина стрільців відстрілювалась, решта поглиблювала окопи.

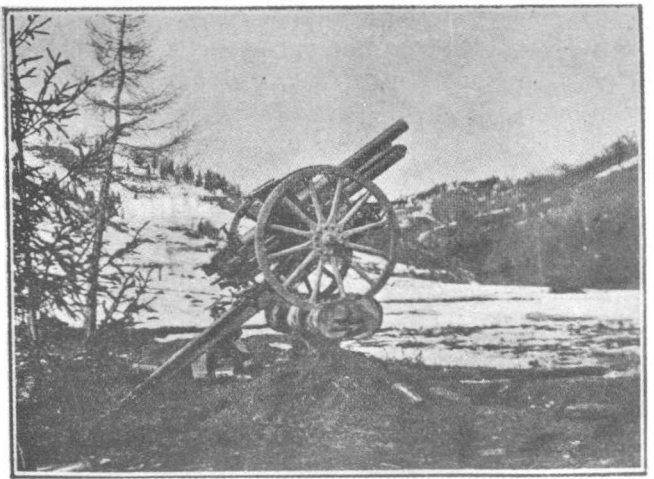
Вночі прийшов на допомогу відділ Німців і досвітком другого дня почались рівночасно два наступи. Москалі наступали на середину фронту, яку для примани німецька команда лишила вільною. Рівночасно Німці почали наступати на лівому, а Гуцульська Сотня на правому крилі. Гармати з обох сторін почали свою роботу вже від 3-ої години ранку.

Сам наступ проминув дуже скоро. Коли Москалі кинули свої сили на середину, тоді Німці та Стрільці вдарили на їхні боки та відтяли наступаючих від запасу, потім ударили на запасні сотні та захопили їх без труду в полон. В цьому бою добула сотня разом з Німцями 3 скоростріли, багато крісів, набоїв та около 600 полонених.

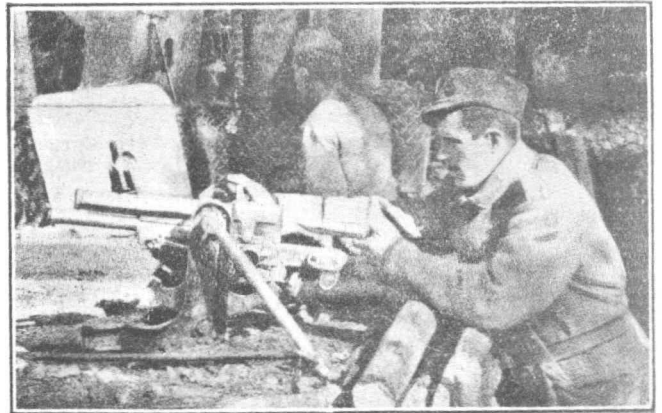
Гуцульську Сотню коштував цей наступ одного вбитого й з 20 ранених. Москалі зірвалися після тої програної до протинаступу, але сама німецька артилерія його спинила. Московську офензиву зломали. Сотня передала позицію Німцям та пішла в запас. За цей наступ Гуцульська Сотня дістала признання від німецької команди в окремому приказі.

2-го грудня сотня відійшла на позиції на Кірлібабу і там злучилася знову з іншими частинами групи майора Русса. В тому часі, завдяки заходам Коша, приїхали до сотні давно вижидані стрілецькі старшини: сот. д-р Омелян Левицький, четарі буковинці з 41 (черновецького) п. п.: Бужор та Іванович і два хорунжі.

Тепер зачалось для Гуцульської Сотні тяжке життя. Сотнею кидали з одної позиції на другу. Становища треба було укріплювати матеріалом, що його сотня мусіла носити з долини. Харчів давали мало, відпочинку ніякого. Серед таких умовин згинув від ґранати 23-го березня 1917 р. командант сотні Омелян Левицький. Його поховали врочисто в Кірлібабі. Командантом сотні став четар Бужор.

Польова гармата, пристосована до обстрілу літаків.

Піхотна гарматка у стрілецьких окопах.

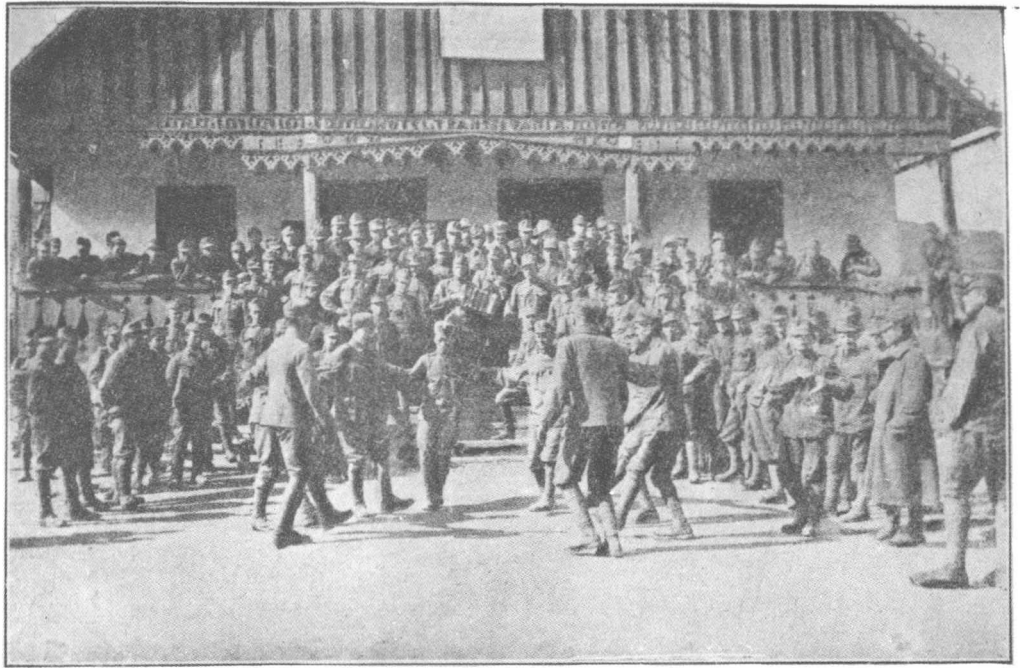

Видають обід.

Весь час постою на позиціях коло Кірлібаби велася перестрілка стеж. Більших боїв було два. З 5-го на 6-го січня 1917 р. Москалі повели наступ, але з великими втратами відступили. Другий раз з 30-го на 31-го березня пробоевий відділ Гуцульської Сотні вдарив на забороло Москалів, забрав одного старшину і 45 полонених, добув скоростріл і міномет та понищив окопи. Відділ мав лише двох стрільців ранених.

Хор. Роман Каратницький.

Відпочинок сотні в Кірлібабі.

Стрільці гуляють аркана.

Небаром у Росії розгорілася революція. Недовго до Великодних Свят на московські позиції прийшов зукраїнізований київський полк. Стрільці перекидували їм українські газети і ставили перед засіками великі таблиці з українськими патріотичними гаслами. На сам Великдень Стрільці разом з вояками з тамтого боку відспівали спільно «Христос Воскрес» і збігли в яр «христосуватися». Відтак взяли братів-Українців до себе в гостину. Вправді гостити не було чим, бо самі не мали що їсти, але почастували коняком та обдарували напівками й часописами, яких транспорт прийшов був саме з Відня від Українського Жіночого Комітету. Кращого дарунку не могли їм дати. Земляки не знали, як дякувати за них. Зате вони принесли Стрільцям писанок, пасок та цукру.

Потім Стрільці вибралися в гостину до московських окопів. Гостили їх там, чим хата багата. При цій нагоді спільно обговорили справу «перемиря». Показали свої відтинки та умовилися, що одні до других не будуть стріляти. Також наладнали правильну пошту з російськими становищами. Прикріпили на їхніх дротяних засіках скриньку, до якої що кілька днів носили свою пошту: часописи для земляків і листи для рідні по тамтій стороні фронту. По якомусь часі почали приходити до Стрільців відповіді від рідні та навіть клунки з недалеких сіл. Ішла також між обома сторонами вимінна торгівля. Стрільці доставляли землякам часописи і часом напівки, а за це діставали мішки хліба та харчів.

Боїв не було. Дуже рідко-коли впав якийсь

Воздушна залізничка на «Альбіні».

Пхор. Михайло Горбовий.

Сот. д-р Омелян Левицький,
поляг 23. III. 1917. на горі
Кірлібаба.

Похорони сот. Левицького
й стрільця Володиславського.

стріл. Очевидно, що таке «перемиря» не сподобалося вищій австр. команді і 5. квітня Гуцульська Сотня мусіла покинути вигідні становища та відійти в інше місце, на полонину «Попадю».

На Попаді приділили Гуцульську Сотню до німецької дивізії ч. 200, що належала до карпатського корпусу. Там сотня мала місяць «відпочинку», себто не сиділа в окопах, зате працювала важко при будові дороги через Попадю і повітряної залізнички на «Альбіні». Харчі були дуже лихі. В таких умовах прийшло навіть у сотні до заворушень. Стрільці домагались повороту до Легіону.

В половині червня прийшло до сотні доповнення з Коша, 45 стрільців зі старшинами хор. Стафіняком і хор. Голинським. Положення сотні було далі дуже погане. Праця важка, харчів мало. Там то улюбленою піснею став гімн «Лопатенцуґу».

Нарешті 18-го червня відійшла Гуцульська Сотня на відпочинок до с. Петрова на Закарпатті. Звідти 27-го червня виїхала сотня до У. С. С. під Конюхи коло Бережан саме в часі, коли розпочалась офензива Керенського і коли Москалі зайняли Конюхи.

Перед наступом на горі Присліп: сотня підсувається до ворожих становищ.